

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW
DE VLAAMSE MINISTER VAN HANDHAVING EN JUSTITIE, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Verlenging hubs Circulair Werk(t) 2024 - 2025

Samenvatting

Om sociaal en circulair ondernemerschap en innovatie op lokaal niveau een boost te geven lanceerden het Departement Werk en Sociale Economie en Vlaanderen Circulair in 2020 een oproep waarbij verschillende partijen opgeroepen werden om zich te verenigen in sociaal-circulaire hubs.

De oproep realiseerde de totstandkoming van twaalf lokale Circulair Werk(t)-hubs verspreid over het Vlaamse landschap. De hubs zijn bewust divers samengesteld waaronder lokale besturen, reguliere ondernemingen en sociale economie-ondernemingen elkaar vinden (met een minimale vertegenwoordiging van elke actortype). Daarnaast zijn veelal kennisinstellingen en andere middenveldorganisaties betrokken.

De hubs vullen een nood in op lokaal niveau als facilitator en matchmaker tussen deze actoren, en zetten in op de innovatie, detectie en de opschaling van circulaire modellen. Door de expliciete samenwerking met sociale economie vormen zij een hefboom naar sociale tewerkstelling.

De Vlaamse Regering verlengt de ondersteuning van de hubs voor een periode van 1 januari 2024 t.e.m. 30 juni 2025 omwille van de continuïteit van de werking en de opstap naar een duurzame verankering met oog op een zelfstandigheid en gezonde financieringsmix.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Werk en Sociale Economie

Inhoudelijk structurelement: Duurzame Arbeidsmarkt (Sociale Economie)

Beleidsdoelstelling:

SD 3 - Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt

////////////////////////////////////

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 17 november 2023.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 6 december 2023.

2. INHOUD

A. CONTEXT

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 en meerdere beleidsnota's bevestigen het belang van de transitie naar een circulaire economie om de Vlaamse economie toekomstbestendig te maken. De overgang naar een meer circulaire economie heeft, naast een ecologische en economische impact ook belangrijke sociale effecten.

We streven naar een maximale circulaire economie om zo beter in onze behoeften aan grondstoffen en water te kunnen voorzien en ons welzijn te maximaliseren met een kleinere ecologische voetafdruk. We leggen daarbij sterk nadruk op partnerschap tussen bedrijven, kennisinstellingen, middenveld en overheden en bieden voldoende ruimte voor experimenten. (Vlaams Regeerakkoord, visie Circulaire Samenleving)

De transitie naar een meer circulaire economie in Vlaanderen is ook een kans voor de sociale economie-ondernemingen. De opportuniteiten voor inschakeling in de circulaire economie werden onderzocht in de trendstudie in 2018. Veel circulaire economie-activiteiten lenen zich goed voor doelgroepwerknemers, denk daarbij aan het inzamelen, sorteren, onderhoud, reparatie en mogelijks ook refurbishment van apparaten. Belangrijk is wel dat de sociale economie-ondernemingen zelf innoveren en inspelen op strategische trends om er voor te zorgen dat ze een plaats verwerven in de circulaire economie van de toekomst. De studie voorzag een groot potentieel voor samenwerking tussen sociale economie-ondernemingen en circulaire bedrijven. Dit is dus zowel goed voor de arbeidsmarkt, sociale tewerkstelling, circulaire innovatie en het milieu.

Om zulk sociaal en circulair ondernemerschap op lokaal niveau een boost te geven lanceerden het Departement Werk en Sociale Economie, Europa WSE en Vlaanderen Circulair in 2020 een oproep waarbij verschillende partijen opgeroepen werden om zich te verenigen in sociaal-circulaire hubs.

De oproep realiseerde de totstandkoming van twaalf lokale Circulair Werk(t)-hubs verspreid over het Vlaamse landschap. De hubs zijn bewust divers samengesteld waaronder lokale besturen, reguliere ondernemingen en sociale economie-ondernemingen elkaar vinden (met een minimale vertegenwoordiging van elke actortype).

In 2022 werd een verlenging van de werking van de twaalf hubs beslist voor werkjaar 2023.

De opvolging van de projecten gebeurt door het Departement Werk en Sociale Economie en Vlaanderen Circulair. Een lerend netwerk werd opgestart, in samenwerking met de Koning
////////////////////////////////////

Boudewijnstichting, om een gezamenlijk leertraject tussen de hubs te stimuleren. Het lerend netwerk zet daarbij sterk in op het verhogen van de maturiteit van de hub-werking en het zetten van de nodige stappen naar een duurzaam model binnen een gezonde financieringsmix.

Opdracht hubs

Voor een overzicht van de hubs: zie ook: <https://www.circulairwerkt.be/>.

De hubs zetten in op netwerken waar stakeholders elkaar treffen en concrete samenwerking aftoetsen. Deze samenwerkingen moeten resulteren in nieuwe circulaire diensten, opdrachten voor erkende sociale economie bedrijven of nieuw circulair ondernemerschap met sociale impact. De hubs zijn het aanspreekpunt voor lokale ondernemers die de brug willen slaan tussen circulaire en sociale economie. De hubs stimuleren hiervoor onderlinge samenwerking en innovatie en bieden hun kennis en netwerk aan. De meeste hubs richten hun pijlen op een selectie van sectoren die voor hun omgeving van belang zijn, zoals bijvoorbeeld ICT, textiel of voeding. De hubs realiseren hun doelen met een arsenaal aan netwerkevents, infopunten, hackatons, trainingen, materiaalkaarten, coaching, etc..

Hun regelgevende opdracht vanuit de oproep omvat:

- Het organiseren van netwerking tussen circulaire economie actoren/tussen circulaire economie actoren en organisaties met interesse in circulaire economie;
- Het creëren van bewustwording rond circulaire economie bij burgers en bedrijven;
- Het mee realiseren van de implementatie van concrete nieuwe circulaire initiatieven met sociale impact;
- Het mee realiseren van nieuwe circulaire diensten of opdrachten voor erkende sociale economie bedrijven;
- Aangevuld met de doelstelling om op basis van de leerlessen en opportuniteiten de activiteiten bij te sturen en verder in te zetten op een verankering op het lokaal niveau.

De hubs vormen een belangrijke schakel op lokaal niveau om samenwerkingen tussen en met circulaire ondernemers en organisaties op te bouwen. De hubs nemen hier de rol als facilitator en matchmaker in tussen sociale economie-ondernemingen, reguliere ondernemers, kennis- en onderzoekscentra, intermediaire ondernemersorganisaties als VOKA en Unizo, beleidsinstellingen als het departement WSE, VLAIO, OVAM/Vlaanderen Circulair, sectorfederaties, burgers, lokale overheden en financiers.

Naast matchmaking en verbinding detecteren de hubs nieuwe opportuniteiten om anders met materialen en producten om te gaan, en om (lokale) afvalstromen te herdenken en te hertekenen binnen een circulair model. Hierbij houden de hubs zowel de vinger aan de pols voor lokale actoren, dragen ze bij tot kennisontwikkeling en -deling, en zijn ze aanjager voor actie om *proof of concepts* tot ontwikkeling te brengen.

Ook opschaling vormt een belangrijke actielijn voor de hubs. Door het brede netwerk aan hubs kunnen lokale ondernemingen hun projecten en impact opschalen naar nieuwe gebieden en afzetmarkten. Hierdoor zijn ze een hefboom naar een efficiënter gebruik en terugdringen van de Vlaamse materiaalvoetafdruk, als naar (sociale) tewerkstelling.

////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////

- bedrijven/sponsors aan te binden en businessmodellen te diversifiëren.

Vanuit de hubs ontstaan niet alleen lokale cases. Er is ook een groot spillover effect op Vlaams en Europees niveau. De hubs hebben bijvoorbeeld meegewerkt aan het ontstaan van een aantal Living Labs Circulaire economie en de hubs stemmen hun werking lokaal af met het Team Bedrijfstrajecten van VLAIO. De hubs spelen een belangrijke rol om lokale bedrijven actief te betrekken in nieuwe en lopende projecten. De hubs zijn lokale antennes die de Vlaamse overheid (Vlaanderen Circulair, OVAM) vandaag mist op het terrein. Zo zorgen de hubs ervoor dat iedereen uit de maatschappelijke vijfhoek die wil inzetten op circulaire economie bereikt wordt: van ondernemer tot burger en van kennisinstelling tot lokaal bestuur.

Bijgevolg wordt de ondersteuning aan de hubs verlengd onder volgende voorwaarden.

Doelstellingen

De hubs werken op de volgende doelstellingen:

- Het organiseren van netwerking tussen circulaire economie actoren/tussen circulaire economie actoren en organisaties met interesse in circulaire economie;
- Het creëren van bewustwording rond circulaire economie bij burgers en bedrijven;
- Het mee realiseren van de implementatie van concrete nieuwe circulaire initiatieven met sociale impact;
- Het mee realiseren van nieuwe circulaire diensten of opdrachten voor erkende sociale economie bedrijven.
- Aangevuld met de doelstelling om op basis van de leerlessen en opportuniteiten de activiteiten bij te sturen en verder in te zetten op een verankering op het lokaal niveau.

Voor elke doelstelling worden minimaal 2 KPI's per jaar met een ambitieus streefcijfer voorgesteld.

Er wordt uitdrukkelijk naar groei (dus hogere KPI's of nieuw te bereiken impact) gestreefd. Er dient ook meer nadruk gelegd te worden op de ondersteuning en ontwikkeling van concrete projecten/cases als impactvolle output. Dit zal beoordeeld worden aan de hand van doelstellingen 3 en 4 die zwaarder zullen doorwegen in de evaluatie.

Een partnerschap is verplicht. De samenstelling of promoterschap tussen het bestaande partnerschap en de verlenging kan wijzigen. Het partnerschap bestaat minimaal uit een lokaal bestuur, een sociaal economie-bedrijf én een reguliere onderneming of netwerk van/voor ondernemers. De projecten dienen bij hun aanvraag een samenwerkingsovereenkomst in.

Projectperiode

De verlenging voor goedgekeurde projecten start op 1 januari 2024 tot en met 30 juni 2025.

De lokale en regionale verkiezingen bieden een opportuniteit om de werking van de sociaal-circulaire hubs te verankeren in het beleid. In dit kader geeft een verlenging van anderhalf jaar de horizon en de marge om de projecten mogelijks te laten opnemen in bestuursakkoorden met oog op een verduurzaming van de dienstverlening en de opstap naar een gezonde financieringsmix. De lokale

////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////

B. ESR-TOETS

Een reguleringimpactanalyse is niet vereist.

C. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan de bijgevoegde oproephandleiding 'Circulair Werk(t) 2024 - 2025';
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de sociale economie, te gelasten met de lancering en uitvoering van de oproep 'Circulair Werk(t) 2024 - 2025';

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Handhaving en Justitie, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////